

Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa 2017

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:n/Suomen antidopingtoimikunta ADT:n Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa -luettelo perustuu Maailman antidopingtoimisto WADAn julkaisemaan luetteloon urheilussa kielletyistä aineista ja menetelmistä.

Kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelon virallista versiota ylläpitää Maailman antidopingtoimisto WADA. SUEK/ADT:n luettelon tiedot perustuvat WADAn Kansainväliseen kiellettyjen aineiden ja menetelmien luetteloon, joka päivitetään vuosittain.

SUEK/ADT päivittää ylläpitämiään luetteloita internetsivuillaan osoitteessa suek.fi uusien markkinoille tulevien lääkevalmisteiden osalta. Luettelot eivät sisällä tietoja kaikista Suomessa käytössä olevista lääkevalmisteista. Urheilijan tulee itse varmistaa, että hänellä on ajan tasalla oleva Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa -luettelo. Tarvittaessa hänen tulee ottaa yhteyttä lajiliittoonsa tai SUEK/ADT:n toimistoon. SUEK/ADT:n internetsivuilla urheilija voi myös liittyä tiedonjakoverkostoon, jolloin hän saa luettelon mahdolliset päivitykset suoraan sähköpostiinsa.

Aina lääkärissä ja apteekissa asioidessa, urheilijan tulee mainita kuuluvansa dopingvalvonnan piiriin. Tällöinkin urheilija on aina itse vastuussa käyttämistään lääkkeitä ja menetelmistä. Ravintolisiä ja muita elintarvikkeita tai teknokemiallisia tuotteita ei voida luokitella "sallituiksi tai kielletyiksi". Niiden valmistajilta tai maahantuojilta voi tiedustella valmisteiden koostumusta. Heiltä voi myös pyytää todistuksen siitä, etteivät tuotteet sisällä urheilussa kiellettyjä aineita. Urheilija on kuitenkin aina itse vastuussa positiivisesta testituloksestaan.

Glyseriiniä eli glyserolia vain vähän sisältävät lääkkeet on merkitty sallituiksi, koska glyseriini on kielletty vain suurehkojen annosten plasmatilavuuden lisääjänä. Vastaavasti mannitolia sideaineena sisältävät tabletit ja kapselit on merkitty sallituiksi, koska mannitoli on kielletty vain suonensisäisesti.

Ulkomailta hankittujen lääkkeiden osalta on selvitettävä WADAn alkuperäisen englanninkielisen kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelosta (www.wada-ama.org). SUEK/ADT:n luettelossa on vain kotimaisissa apteekeissa myytäviä valmisteita eikä luetteloa voi käyttää ulkomaisissa apteekeissa.

Erivapaus urheilijan lääkityksessä

Mikäli urheilijan sairauden hoito vaatii jonkin urheilussa kielletyn lääkeaineen tai menetelmän käyttöä, hoidolle voidaan hakea erivapautta kielletyn aineen tai menetelmän lääketieteelliseen käyttöön. ADT:n erivapauslautakunta voi urheilijan kirjallisesta hakemuksesta myöntää määräaikaisen erivapauden kielletyn aineen tai menetelmän käyttämiseen WADAn Kansainvälisen erivapausstandardin mukaisesti. Kansallisen ja kansainvälisen tason urheilijoita koskevat erilaiset

menettelytavat.

SUEK/ADT:n internetsivuilla olevaa Erkka-erivapauskonetta voi käyttää apuna sen selvittämisessä, tuleeko urheilijan hakea erivapaudet etukäteen vai takautuvasti. Erivapauskone auttaa myös selvittämään, tuleeko erivapautta hakea ADT:lta vai kansainväliseltä lajiliitolta.

Ravintolisät

Ravintolisät ovat lääkkeitä muistuttavia elintarvikkeita. Niiden käyttöön liittyy dopingrikkomuksen riski, sillä joidenkin tuotteiden ainesosat ovat tuntemattomia. ADT ei ylläpidä ravintolisistä luetteloa, jossa ne olisi luokiteltu joko kielletyiksi tai sallituiksi. Positiivisessa dopingtapauksessa vastuu on aina urheilijalla itsellään.

Urheilijan ei tule käyttää ravintolisiä varmistumatta ensin niiden koostumuksesta. Urheilijan tulee itse tarkistaa kiellettyjen aineiden luettelosta, onko ravintolisän tuoteselosteessa mainittu kiellettyjä aineita. Joskus ravintolisät saattavat sisältää kiellettyjä aineita, vaikka niitä ei olisi mainittu tuoteselosteessa. Dopingvalvonnan alaisen urheilijan on syytä pyytää ravintolisien myyjältä tai maahantuojaalta kirjallinen todistus siitä, ettei hänen ostamansa tuote johda dopingrikkomukseen. HUOM. Urheilija on kuitenkin aina itse vastuussa tuotteen käytöstä ja sen mahdollisesti aiheuttamasta positiivisesta testituloksesta.

Varsinkin epämääräisistä lähteistä ja internetin kautta hankittuihin ravintolisiin on syytä suhtautua varoen. Useiden tällaisten valmisteiden sisältöä ja epäpuhtauksia ei valvota lainkaan.

ADT:n tai WADAn kautta ei voi analysoida ravintolisien koostumuksia tai mahdollisia kiellettyjen aineiden jäämiä. Myös markkinoinnissa käytetyt antidopingsertifikaatit eivät välttämättä takaa tuotteen puhtautta. Analyyseja haluavan urheilijan tulee itse valita analyyseja tekevä laboratorio ja olla ensin yhteydessä tuotteen myyjään tai maahantuojaan.

Homeopaattiset valmisteet

Homeopaattisten valmisteiden koostumuksesta ei ole luotettavaa tietoa. Useimmat homeopaattiset valmisteet sisältävät lähinnä vettä, eikä niiden tiedetä aiheuttaneen dopingpositiivisia tuloksia.

Muutoksia edellisvuoden luetteloon ja säännöksiin

Vuoden 2017 kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelon muutokset verrattuna vuoden 2016 luetteloon ovat vähäisiä. Uusia kiellettyjä aineryhmiä ei ole lisätty luetteloon. Punasolujen muodostumista lisäävien aineiden luetteloon on lisätty uusia esimerkkiaineita. Uutena aromataasientsyymien estäjänä on mainittu arimistaani ja uutena huumaavana kipulääkkeenä nikomorfiini.

[Muun muassa a](#) Astman hoidossa käytettävän inhaloitavan salbutamolin sallittua annostusta on

täsmennetty. Inhaloitavan salbutamolin enimmäisannos oli aiemmin määritelty 1600 mikrogrammaksi vuorokaudessa, ja tämä on nyt täsmennetty muotoon 800 mikrogrammaa 12 tunnin aikana. Tällä korostetaan sitä, ettei vuorokausiannosta saa ottaa yhdellä kertaa. Inhaloitavan salmeterolin osalta enimmäisvuorokausiannokseksi on tarkennettu 200 mikrogrammaa. β 2-agonistien ryhmässä mainitaan yhtenä esimerkkiaineena higenamiini. Higenamiini on ollut myös vuonna 2016 kielletty, vaikka se ei olekaan ollut nimeltä mainittuna Kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa. Higenamiinia saattaa esiintyä joissain ravintolisissä (muun muassa *Tinospora crispa* -kasvivalmisteissa).

Lisähapen käyttö on aiheuttanut runsaasti keskustelua. WADAn luetteloon on lisätty kohtaan M1 (Veren ja sen komponenttien manipulaatio) maininta siitä, että lisähapen käyttö inhalaationa ei ole kielletty.

Lisätietoja: <http://www.suek.fi/>.